בשלמא ב"ש לא נמנעו טב"ה בו'. להאי גירסא לא מוכח מהכא אלא דלמ"ד עשו אודועי מודעי להו אבל ר"מ גרים איפכא בשלמא ב"ה לא נמנעו מב"ש דטומאות דב"ש לב"ה טהרות נינהו ואחת הגירסא נראית דבכל מקום ב"ש מחמיר לענין טומאה כי חשיב בעדיות (פ"ה) קולי דב"ש ומומרי דב"ה לא חשיב אלא מרי מילי דטומאה וטהרה אבל כל שאר מילי דטומאה וטהרה כגון שדרה וגולגולת ושוקת יהוא הוו ב"ש לחומרא והשתא לפי האי גירסא מוכח שפיר לאודועי מודעי להו [אפי' לא עשו] דליכא למימר דלא נמנעו ב"ש מב"ה משום דלא עשו ב"ש כדבריהם והיו עושין בכל דבר כב"ה ואפי' לקולא כדמוכח לקמן דהא טעמא דלא עשו משום אגודות וכטומאה וכטהרה דב"ש לחומר' היה להם לב"ש למנוע מלעשו' טהרות אבל כלים דב"ה דליכא אגודות דהרואה אומר לא צריכי לכלים דידהו כדאמר גבי שוקת בית יהוא הרואה אומר לאפוקי מיא הוא דעבדי אלא ודאי ע"כ אודועי הוו מודעי להו אפילו למ"ד לא עשו והא דקאמר בשלמא בית הלל לא נמנעו מב"ש דטומאות דב"ש לב"ה טהרות נינהו ואע"ג דבמרי מילי ב"ש לקולא הוי מרי מילי לא שכיחי א"כ נקט בשלמא מטום אלינא דמ"ד לא עשו א):

פשיטא בני חייבי לאוין בשרים נינהו. תימה דלא מסיק אדעתי' דאתא לאפוקי מדר"ע ואי הוה האי ר' אלעזר אמורא הוה א"ש דפשיטא ליה דאין הלכה כר"ע אבל הוא רבי אלעזר בן שמוע שהוא תנא כדמוכח בעשרה יוחסין (קדושין עה:) וגרלה דס"ד דלשום תנא לא הוי ממזר מיבמה לשוק אלא דוקא מחייבי לאוין דשאר כדתנן בהמולך (לקמן מט. וסס) אחהו ממזר כל שאר בשר שהוא בלא יבא והא דתנן בהאשה רבה (לקמן ד' לב. וסס) האשה שהלך בעלה ובנה למד"ה ואמרו מת בעלה ואח"כ מת בנה ונשאת ואח"כ אמרו לה חילוף היו הדברים תנא (מזה ומזה) והולד ממזר (מזה ומזה) משמע דהוי ממזר מיבמה לשוק קס"ד דקנסא בעלמא הוא אע"ג דתניא בגמ' זו דברי ר"ע דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין ההיא גרייתא לא שמיע ליה:

ובספק אשת איש. לשון אחר שפי' בקונט' דהיינו שכיב מרע שכתב גט לאשתו ואע"ג דאין שם מחלוקת ב"ש וב"ה הא מחלקו במגרש אשתו ולנה עמו בפונדקי לא הוה"ל דבהדיא חשיב הכא ההיא פלוגתא דהמגרש אשתו ולנה עמו בפונדקי: **בגט** ישן. תימה למ"ד בפ' [הזורק] בגיטין (ד' עט: וסס) דאם פטרה בגט ישן תנשא לכתחלה למה היה להם למנוע דמשמע דלא נמנעו משום דלא עשו כדבריהם אי משום דהוו מודעי להו ופרכי: **אלא** ב"ש אמאי נמנעים טב"ה. וא"ת ודלמא משום מגתא ומשום ההיא דשוה כסף בכסף היו נמנעים דאם נתקדשה לראשון בפרוטה ולשני בדינר לב"ש מקודשת לשני ובניה מן הראשון ממזרים ואומר ר"י דעיקר הך בריתא משום ברות קתני לה [ולכך קתני לה גבי מתני' דהכא] דלגבי הכי קתני לה מתני' ומשמע משום ברות גרידא היו נמנעים: **ומאי** שנא ודאי בו'. לא אשנייא קאי אלא נחר לאסיק קושייתו בא לפרש הבריתא: **נעשה** כדברי ב"ה הולד פגום לדברי ב"ש. פי' בקונט' דאע"ג דבני חייבי לאוין כשרים לקהל אלנים הם לענין כהונה דאתי בק"ו מאלמנה דלקמן ופליג אדר' יהושע ולית ליה פירכא דמה לאלמנה שכן היא עצמה מתחללת ועוד י"ל דשפיר אית ליה הך פירכא ומ"מ הולד פגום מדאיצטריך ממזיר גרושתו היא תוענה ואין בניה תוענין (קידושין דף עז.) ול"ל קרא דהא לא אתי מק"ו דאלמנה דאיכא למיפרך שכן היא עצמה מתחללת אלא דאתי למידק הא כיולא בזאת דהיינו יבמה לשוק בניה תוענין אבל קשה בנסוף נדה (פ. וסס) מסיק ר' יהושע דולד מחזיר גרושתו כשר משום היא תוענה ואין בניה תוענין ול"ל קרא דליכא למימר דאתי למידק אבי יבמה לשוק דהא לקמן קאמר רבי יהושע בני ברות מעיד אני לכם דכשרים לכהונה לב"ש משום פירכא דשכן

אי אמרת בשלמא דמודעי להו משום הכי לא נמנעו אלא אי אמרת דלא מודעי להו בשלמא ב"ש מב"ה לא נמנעו דטמאות דב"ה לב"ש טהרות נינהו אלא ב"ה מב"ש למה לא נמנעו טהרות דב"ש לב"ה טמאות נינהו אלא לאו דמודעי להו שמע מינה ומאי אולמיה דהך מהך דתימא צרה קלא אית לה קמ"ל גופא אמר רבי אלעזר אע"פ שנחלקו ב"ש וב"ה בצרות מודים שאין ממזר אלא ממי שאיסורו איסור ערוה וענוש כרת מאן מודים אילימא ב"ש לב"ה פשיטא בני חייבי לאוין כשרים נינהו אלא ב"ה לב"ש היא גופא חייבי כריתות היא לעולם ב"ש לב"ה ולאפוקי מדר' עקיבא דאמר יש ממזר מחייבי לאוין קמ"ל דאין ממזר מחייבי לאוין ת"ש [6]אע"פ שנחלקו ב"ש וב"ה בצרות ובאחיות בגט ישן ובספק אשת איש ובמגרש את אשתו ולנה עמו בפונדק בכסף ובשוה כסף בפרוטה ובשוה פרוטה לא נמנעו ב"ש מלישא נשים מבית הלל ולא ב"ה מבית שמאי ללמדך שחיבה וריעות נוהגים זה בזה לקיים מה שנאמר [1]האמת והשלום אהבו ר"ש אומר נמנעו הן מן הודאי ולא נמנעו מן הספק אי אמרת בשלמא עשו משום הכי נמנעו אלא אי אמרת לא עשו אמאי נמנעו ותסברא נהי נמי דעשו בשלמא בית הלל נמנעו מבית שמאי דחייבי כריתות נינהו וממזרים הם לב"ה אלא ב"ש אמאי נמנעו מב"ה בני חייבי לאוין נינהו ובשרים נינהו כדאמר רב נחמן בר יצחק לא נצרכה אלא לצרה עצמה ה"נ לא נצרכה אלא לצרה עצמה ומ"ש מן הודאי דאיסורא הוא ספק נמי איסורא הוא לא תימא מן הספק אלא אימא מן הסתם דמודעי להו ופרשי ומאי קמ"ל דאהבה וריעות נוהגים זה בזה היינו רישא הא קמ"ל דכולה ר"ש היא תא שמע [6]דאמר רבי יוחנן בן נורי היאך הלכה זו רווחת בישראל נעשה כדברי ב"ש הולד ממזר לדברי ב"ה נעשה כדברי ב"ה הולד פגום לדברי ב"ש [7]בואו ונתקן להן לצרות שיהו

ומאי אולמיה דהאי מהאי. דקאמר ה"ג מסתברא דמודעי להו מהאי היכי מסתברא טפי: **קלא אית לה.** ולא צריך לאודועי ומהתם לא תילף דמודעי: ה"ג **פשיטא בני חייבי לאוין כשרים נינהו: מדר"ע.** לקמן בפרק המולך (דף מט.): **בגרוש.** במתני': **ובאחיות.** בפרק ד' אחין (לקמן כו.): **וכספק אשת איש.** בפרק ב"ש (לקמן קז.) דתנן בש"א אין ממאנים אלא ארוסות וכו' והקטנה בת מיאון קרי ספק אשת איש דאמא ממאנת ונפקא. ליגמא אחריגא נראה שכיב מרע שכתב לאשה זה גיטיך מהיום אם מתי מחולי זה כל אותם הימים נקראת ספק אשת איש (6) כדתנן (גיטין דף עד.) מה היא כל אותן הימים ר' יוסי אומר בעילתו ספק ר"מ אומר בעילתו תלויה ותנן (3) לא תמיחד עמו אלא ע"פ עדים אע"פ אלא שניהו בה מחלוקת ב"ש וב"ה על כרחך מחלקו בה אותו מחלוקת שנחלקו במגרש את אשתו ולנה עמו בפונדק (שם דף פא.) לב"ש דאמרי לא אמרי' הן הן עדי ייחוד הן הן עדי ביאה אינה צריכה הימנו גט שני ולב"ה דאמרי הן הן עדי ייחוד הן הן עדי ביאה צריכה הימנו גט שני (2) ובפ' מי שאחזו קורדייקוס (שם עב:) איפליגו בה ר' יוסי בר' יהודה וכבגן דקתני לאוה שנתיחדה עמו בחפלה כו' ומוקמינן התם דאליבא דב"ה דמגרש אשתו ולנה עמו בפונדקי הוא דאיפליגו בה דאמרד) כמאן אזלא הא דא"ר יוחנן מחלוקת בשרלאה בשנבעלה בו' והביא דר' יוחנן גבי פלוגתא דב"ש וב"ה איתמר: גט ישן (3) המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי בנמס' גיטין בהזורק (ד' פא.): **בכסף ושוה כסף בפרוטה ושוה פרוטה.** לענין קידושי אשה ב"ש אומרים בדינר ושוה דינר ובה"א בפרוטה ושוה פרוטה[8] ודינר הוא כסף צורי ופרוטה היא של נחושת וה"ק הכא בכסף ובשוה כסף לב"ש בפרוטה ובשוה פרוטה לב"ה ובפ"ק דקדושין (דף יא.) קרי לדינר דב"ש כסף דאמר רב אסי כל כסף האמור בתורה סתם כסף צורי ואותבינן והרי קידושי אשה בו' לימא רב אסי דאמר כב"ש: **מן הספק.** קא ס"ד השתא דאיסור ספק כגון מגרש ולנה עמו בפונדקי דליכא אלא ספק דשמא בא עליה נשם קידושין: **לגרה עצמה.** הא דקתני ממנעים מגרה עצמה ולעולם ב"ש ומי ממנעים מב"ה מלישא גרת הבת אלא מלינה: **מן הסתם.** כל כמה דלאו מודעי להו לא היו פרשי מסתמא דודאי אי הוי מהנך דלא סבירא להו הוו מודעי להו: **הולד פגום לדברי ב"ש.** דאם היה כהן פסול לכהונה. ואע"ג דבני חייבי לאוין כשרים לקהל אלנים הם לענין כהונה דאתא בק"ו מאלמנה לב"ג לקמן בשמעתין (טו:): שיהו

תוספות ישנים

א) ומאי דפריך (מהאי) אולמיה דהך מהך ל) דהא מססיא דלעיל נמי דייקי' ספיר (ע"פ) דמודעי להו אפי' אי אמרינן דלא עשו דאלי"ה קשיא לן ב"ש מב"ה אמאי לא נמנעו דאין לנו לימר (דלמא) דהאי דלא נמנעו ב"ש משום דלא עשו כדבריהם דהיכא אמרינן דלא עשו היכא דשייך אגודות אבל הכא לא שייך דהרואה יאמר לאתחא לא צריכי שהרי הרבה נשים מחברות ומגלו וא"ל אפי' לא עשו ב"ש כדבריהם ל"ל דמודעי להו ומ"כ פריך שפיר מאי אולמיה דהך מהך ומנני מהו דתימא דהא קלא אית לה ולא צריכי למימר לעיל (נכי) הא דמודעי (נהי) דליכא למספרך אמאי לא נמנעו היה להם להמנע משום הלכות הסתם ולאי שייך אגודות אגודות דהרואה יאמר לאתחא לא צריכי דאם לא הא קשה מידי דהיינו משום דצרה קלא אית לה ולכבי לא נמנעו קמ"ל מססיא דטהרות דל"ל ע"כ דמודעי להו אפי' אי אמרי' לא עשו: בספק אשת איש. ר"מ ספק אשת איש הייגו מגרש אשתו לנה עמו בפונדקי ומדלא אלנא היא דמגרש אשתו כו' ספק אשת איש היא הייגו מגרש אשתו לנה עמו בפונדקי ומכ"ש ובה"ה אי צריכא גט שני:

מסורת הש"ס

1) [ומפסחא פ"ח], 2) [לעיל יג: לקמן מז.], 3) [גיטין עב.], 4) כפ"ח: 5) כה דקתני דאיה שנתיחדה עמו כאילה כו' ומ"מ, 6) [קדושין כ.],

תורה אור השלם

1. כה אמר יי צבאות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים והאמת והשלום אהבו:
זכריה ח יט

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וכספק וכו' אשת איש כדתניא בפ' מי שאחזו מה היא כל וכו': (ב) שם בא"ד גט שני דהתם איפלגו בה ר' יוסי בל"ל ומיהת וכפ' מי שאחזו קורדייקוס נמחק: (ג) ד"ה גט ישן והמגרש:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com